

Faludy György:

Óda a magyar nyelvhez

Kéri Pálnak

Most, hogy szobámban ér az est setétje,
te jutsz eszembe, Szent Gellért cselédje,
s ajkad, melyről az esti fák alól
először szólt az ének magyarul.
Arcod tatár emléke már ködös,
de titkunk itt e földön még közös,
s a te dalod zsong minden idegemben
itt, idegbenben.

Magyar nyelv! Vándorutakon kísérőm,
sértett gögömben értőm és kísértőm,
kínok közt, gondjaimtól részegen,
örökzöld földem és egész egem,
bőröm, bérem, bírám, borom, míg bírom
és soraimmal, sorom túl a síron,
kurjongó kedv, komisz közöny, konok gyász:
mennyei podgyász.

Magyar szó! Ajkamon s gégém lazán
vont hangszerén lázam, házam, hazám,
almom – álmom, lovacska, csengős szánom,
és dal a számon, mit kérnek majd számon: –
nincs vasvérttem, páncélom, mellvasom,
de Berzsenyivel zeng a mellkasom
s nem győz le ellenség, rangomra törvén,
sem haditörvény.

Jöhetsz reám méreggel, törrel, ékkel,
de én itt állok az ikes igékkel.
Árkon-bokron kergethetsz hét világnak:
a hangutánzó szók utánam szállnak,
mint sustorgó füzesbe font utak
fölött alkonykor krúgató ludak,
s minden szavamban százszor látom orcád,
bús Magyarország.

Kihalt gyökök: tözeggel súlyos rétek,
ahol a fák, mint holt igék, kiégtek.
Ős szók: a szemhatárról századok
kődéből még derengő nádasok,
gyepüs vápákon elhullt katonák,
ti bíbicek, bölények, battonyák,
minket vadásztak vén csilylehajókról
lápos aszókon.

Magas hangok: szöcskék és tücskök rétje,
mély hangok: alkony violasötétje,
káromlások veszejtő vadona,
mondatszerkesztés pogány pagonya,
kötőszók: sok-sok illanó fodor,
s hangsúly, te vidám, hangsúly, te komor,
lelkünk dolmánya, szóttas, világszép
s búzavirágkék.

Múlt T-je: történelmünk varjúsárnya,
karók, keresztek és bitófák árnya,
s melléknevek, gazdag virágbarázdák,
busák, buják, burjánzók és garázdák,
melyik vidám faeke nyomtatott?
S ti mellérendelt kurta mondatok
mint paprika, ha füzére vereslőn
lóg az ereszről.

Ragok: szegények szurtos csecsemői,
kapaszkodtok s nem tudtok nagyra nőni,
és E-betűk serege: fekete
mezőn zsellérek koldus menete,
s ti kongó-bongó helyhatározók,
kukoricásban jó irányt hozók,
ban-ben-bim-bam: toronyból messze hangzó
könnyű harangszó.

Jelentőmód. Az aszály mindörökre
ráült a szürke megrepedt rögökre.
Magánhangzó-illeszkedés! Kaján
törvénykönyvvé Werbőczy gyúrt talán?
Mi vagy? Fülledt ötödfél százada
robotba tört paraszt alázata,
vagy összhang, mely jövőre, szebb utakra
messze mutatna?

És főnevek, ti szikarak és szépek,
ti birtokos ragokkal úri népek,
országvesztők, elmozdíthatlanok,
s ti elsikkadt, felőrölt alanyok,
megölt vagy messze bujdosó fiak,
Hajnóczyk, Dózsák meg Rákócziak –
ó jaj nekünk, mi történt ennyi lánggal
és a hazánkkal?

Parasztok nyelve, nem urak latinja,
nem grófok rangja, de jobbágyok kínja,
magyar nyelv! fergetegben álló fáska,
hajlongsz szélcibáltan, megalázva –
s ki fog-e törzsöd lombbal hajtani?
Te vagy jelenünk és a hajdani
arcunkat rejtő Veronika-kendő
és a jövőre.

Magyar nyelv! Sarjadsz és egy vagy velünk
és forró, mint forrongó szellemünk.
Nem teljesült vágy, de égő ígéret,
közös jövő és felzengő ítélet,
nem hűs palackok tiszta óbora,
nem billentyűkre járó zongora,
de erjedő must, könnyeinkben úszó
tárogatószó.

Párizs, 1940.

vápa – gödrös, teknő alakú bemélyedés (a talajban)
csilylehajó – gerendákból készített talphajó, lápos
vidéken használták, nem evezőkkel, hanem
rudakkal hajtották

aszó – kiszáradt patakvölgy
battonya – gödény (pelikán)
(A század vallomásai c. kötet 2003. Válogatott
versek 1933–2003)

Dokumentum

MAGYAR GYERMEK MAGYAR ISKOLÁBA VALÓ!

Minden szülő vesse szívébe és elméjébe a magyarság tizparancsolatát!

I. *En vagyok az életed forrása több mint ezer éve! Bármerre vet a sors, bármilyen életre kényszerít a végzet, sohase felejtse el, hogy magyarnak születettél!*

II. *A büszke magyar nevet hiába ne vedd ajkadra. Ne szavakkal mondd, de tettekkel bizonyítsd, hogy magyar vagy!*

III. *Ne feledkezz meg a magyar múlt tiszteletéről. Ezer év viharai közt őseid őrizték meg a nemzetet az elpusztulástól, a rájuk való emlékezés mindég ünnep legyen neked!*

IV. *Tiszteled a magyar jövőt a gyermekeidben, mert csak így lehet nemzeted örök-életű a földön!*

V. *Ne öld meg a hitet gyermekeidben nemzeted iránt, ne szolgáltatd ki mindenre fogékony lelküket idegen isteneknek!*

VI. *Ne örözd el gyermekeidről a magyar oktatás lehetőségét, mert csak az anyanyelven lehet tudást, élethez való jogot szerezni!*

VII. *Ne pazarold el gyermekeidet, a nemzet vércsöppjeit idegen iskolákban! Mindenki elvessz a magyarságnak, aki nem magyarul szerzi tudását!*

VIII. *Hamis próféták színes ígéretein ne add el a magyar jövőt. Ne higgy a csábító szavaknak, nem gyermeked javát, de nemzeted vesztét áhítja, ki fiad-lányod idegen nyelvre akarja fogni!*

IX. *Ne kívánd a másét, de a magadét ne engedd!*

X. *Tűrj, szenvedj, éhezz, de magyar voltodat soha, semmiért meg ne tagadd! Csak így mentheted át nemzetedet az igazság győzelmének szebb korába!*

Ahol van magyar iskola, ne hagyjátok elsenyvedni gyermek híján!
Ahol nincs, bár szükség van rá, hangos szóval követeljétek!

Kereskedelmi- és Ipari-Nyomda Közléc. 3388.

I/10 – SM

Keletkezési helye és ideje:

Kassa 1927. június 25.

Levéltári fellelhetőség és szám: KPr. Vel./279/11/6 (+melléklet: 6a)

Tárgy: Röpirat „Magyar gyermek magyar iskolába való” – terjesztés*

Rendőrigazgatóság Kassa

Isz: 9967./1927.prez.

1927. június 25.

Melléklet 1

Megyei Hivatalnak Kassán

Az ottani 6610./1927.prez. június 17-ei leirathoz közlöm, hogy a „Magyar gyermek magyar iskolába való” röpirat 1927. május 25-én 239/tlač. szám alatt az itteni hivatalnak elő lett terjesztve a „Kassai Kereskedelmi és Vállalkozói Nyomda” által cenzúrára és egyetértésben az állami képvisellettal hibátlannak találtatott.

A fent nevezett nyomda figyelmeztetve volt, hogy az említett röpiratok terjesztése előtt engedélyt kell kérniük a Kassai Megyei Hivaltaltól.

Kormánytanácsos és rendőrigazgató
 olvasható aláírás Sláviček

* A röpiratot cenzúrára a nyomda terjesztette be, de a megrendelő a Kazinczy Társaság volt.